

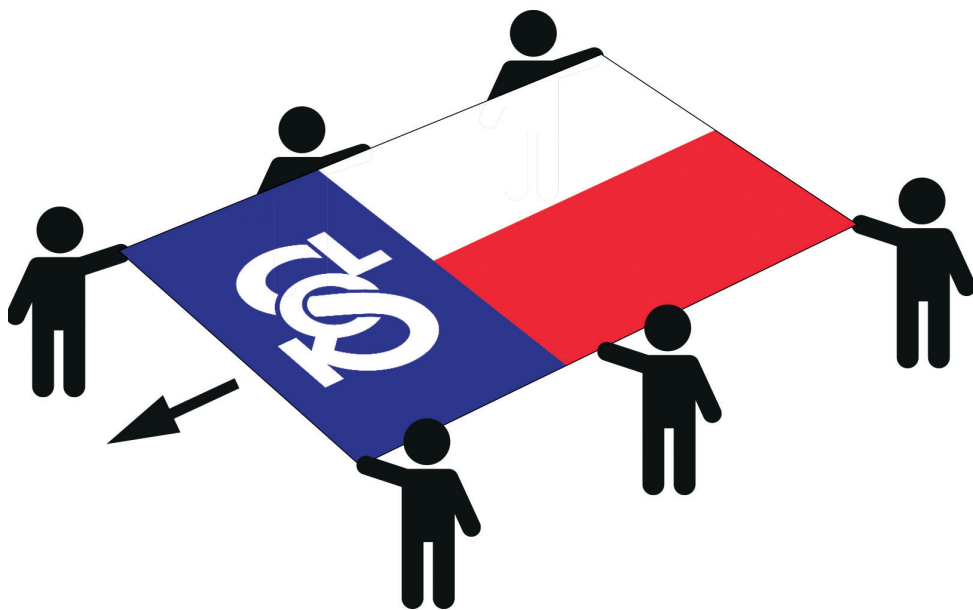
Březen 2020

METODICKÉ LISTY

Samostatná příloha časopisu Sokol

Pravidla užívání a vyvěšování sokolské vlajky

Vzdělávatelský odbor ČOS

Z OBSAHU

Základní terminologie • Vexilologie • Rozdíl mezi vlajkou a praporem • Sokolská vlajka • Vzhled sokolské vlajky • Zásady užívání sokolské vlajky • Kdy a jak lze vyvěšovat vlajku svisle • Kdo může sokolskou vlajku používat • Kdy používat sokolskou vlajku • Hierarchie vlajek • Čestná umístění • Manipulace s vlajkami při vyvěšování

I. ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE

Vexilologie

Studiem vlajek, praporů a standart, jejich historií a symbolikou, ale i pravidly a způsoby jejich užívání se zabývá pomocná věda historická vexilologie. Název vědního oboru vznikl spojením latinského vexillum, pojmu označujícího první prokázanou standartu z látky na evropském území, zavedenou v římské armádě kolem roku 100 př. n. l., s řeckým logie – nauka. V České republice působí Česká vexilologická společnost, která vznikla v roce 1972 pod názvem Vexilologický klub a která je zároveň členem Mezinárodní federace vexilologických společností (FIAF).

Rozdíl mezi vlajkou a praporem

Základní rozdíl mezi vlajkou a praporem spočívá ve způsobu jejich vyvěšení.

Vlajka

Vlajka se vztyčuje na stožár, vlajkovou žerď nebo na vlajkový stěžeň, případně vlajkové ráhno, a to pomocí lanka, ke kterému je připevněna úvazem nebo karabinkami.

Poměr stran vlajky je závazný, daný právním předpisem! Poměr stran státní vlajky určuje vždy zákon dané země. V České republice vzhled české státní vlajky upravuje zákon č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky, pravidla užívání státní vlajky upravuje zákon č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky.

Poměr šířky české státní vlajky k její délce je 2:3. Poměru české státní vlajky se podřizují vlajky ostatních administrativních celků i vlajky organizací.

Prapor

Prapor je k žerdi připevněn pevně. Poměr stran u praporu není závazný. Je doporučováno, aby společně byly vyvěšovány buď pouze vlajky, nebo pouze prapory.

II. SOKOLSKÁ VLAJKA

Sokolská vlajka je zakotvena jako jeden ze symbolů České obce sokolské ve Stanovách České obce sokolské.

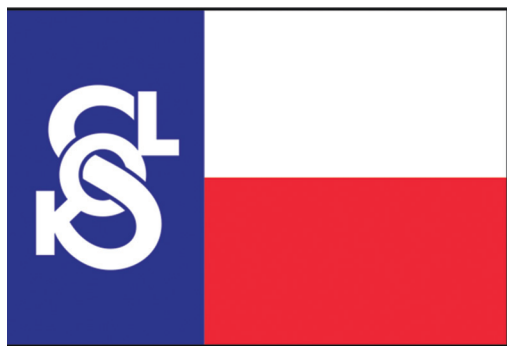
Vzhled sokolské vlajky

Sokolská vlajka má poměr stran 2:3 (poměr šířky k délce) a je tvořena třemi poli bílé, červené a modré barvy odkazujícími na státní barvy České republiky. Uvnitř modrého pole nacházejícího se v žerďové části vlajky jsou umístěna proporčně uzpůsobená písmena loga SOKOL bílé barvy. Bílé pole je umístěno nahoře, červené pole dole.

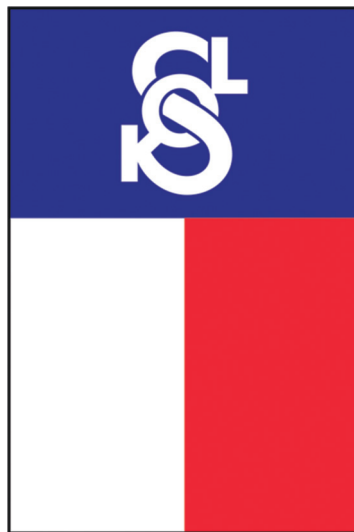
Sokolská vlajka existuje ve dvojím provedení: horizontálním (vodorovném) a vertikálním (svislém).

Při vodorovném umístění (obr. 1) směřuje modré pole k žerdi, bílé pole je vždy nahoře a červené dole.

Při svislém umístění vlajky (obr. 2) směřuje modré pole s písmeny loga SOKOL nahoru a při pohledu na objekt (čelním pohledu) je bílé pole vlevo a červené vpravo. V tomto případě se používá vertikální provedení vlajky s písmeny loga SOKOL otočenými o 90°.

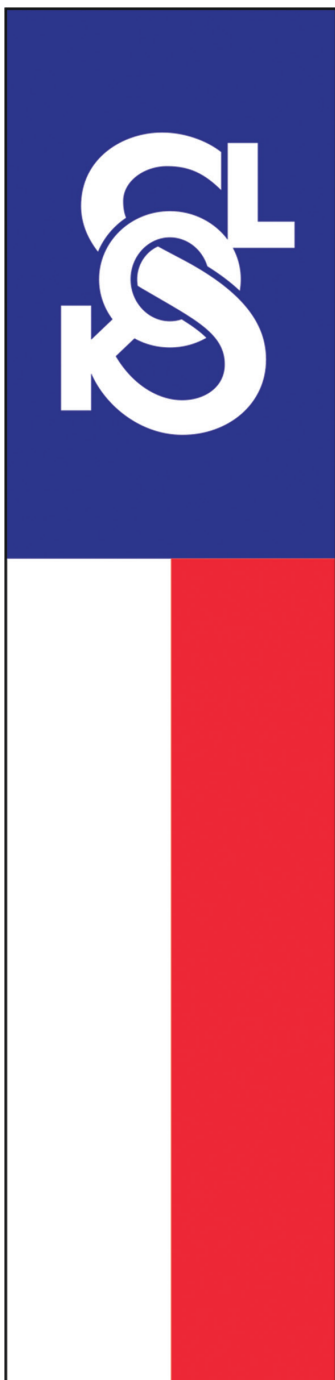

obr. 1

obr. 2

V některých případech, kdy není možné nebo vhodné použít sokolskou vlajku v horizontálním ani vertikálním provedení, je možné použít její zvláštní podoby jako vertikálně visícího praporu (korouhve) různých délek při zachování stanovených proporcí (obr. 3). Vždy je bezpodmínečně nutné vycházet ze stanovených zdrojových dat.

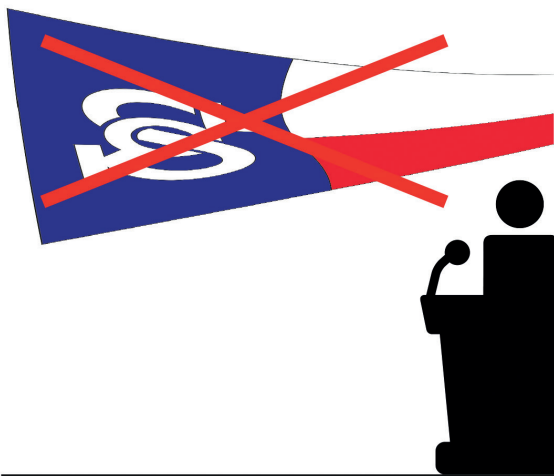

Podobně jako logo Sokol je zakázáno jakkoliv měnit vlajku, upravovat její proporce, poměr stran i barevnost.

Zásady užívání sokolské vlajky

- 1) Při vodorovném umístění se v žerďové části vlajky nachází modré pole s písmeny loga SO-KOL, bílé pole je vždy nahoře.
- 2) Při svislém umístění je bílé pole vždy vlevo a modré pole vždy nahoře, písmena loga SO-KOL zůstávají ve své základní poloze, tj. vodorovně, aby byla zachována jeho čitelnost (musí být tedy otočena o 90° oproti vlajce určené pro vodorovné umístění).
- 3) Sokolská vlajka nesmí být použita k zahalení pomníku nebo desky, jež mají být odhaleny.
- 4) Vlajková žerď nesmí být opatřena žádnými ozdobami a kromě sokolské vlajky na ni nesmí být upevněna žádná jiná vlajka.
- 5) Sokolská vlajka se vztyčuje a snímá bez přerušování; při vztyčování a při snímání se sokolská vlajka nesmí dotknout země.
- 6) Na znamení smutku se sokolská vlajka spustí na půl žerdi (pokud je vyvěšena celoročně).
- 7) Na sokolské vlajce nesmí být žádný text, vyobrazení, obraz, znak nebo odznak, kytice, smuteční závoj a nesmí být svazována do růžice (obr. 4).

obr. 3

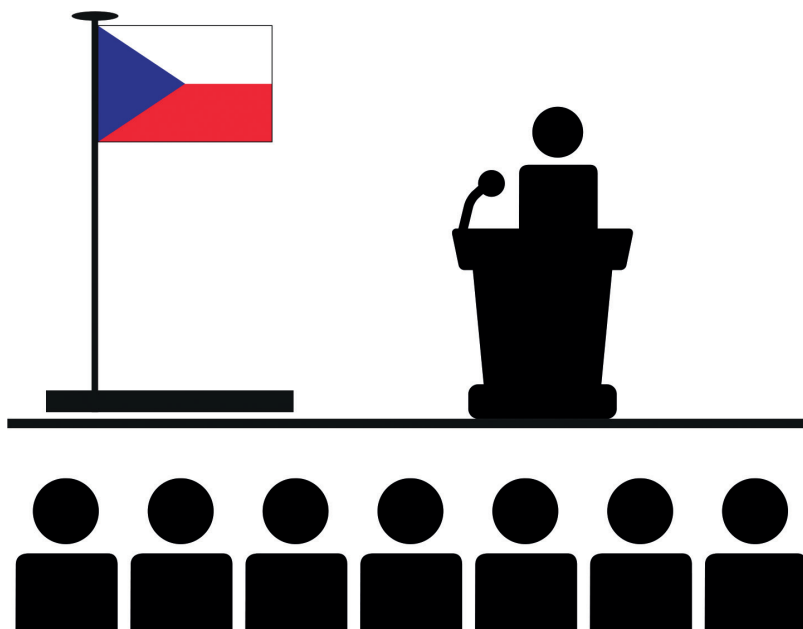

obr. 4

8) Sokolská vlajka nesmí být používána v poškozeném nebo znečištěném stavu.

9) V případě umístění řečnického pultu platí následující:

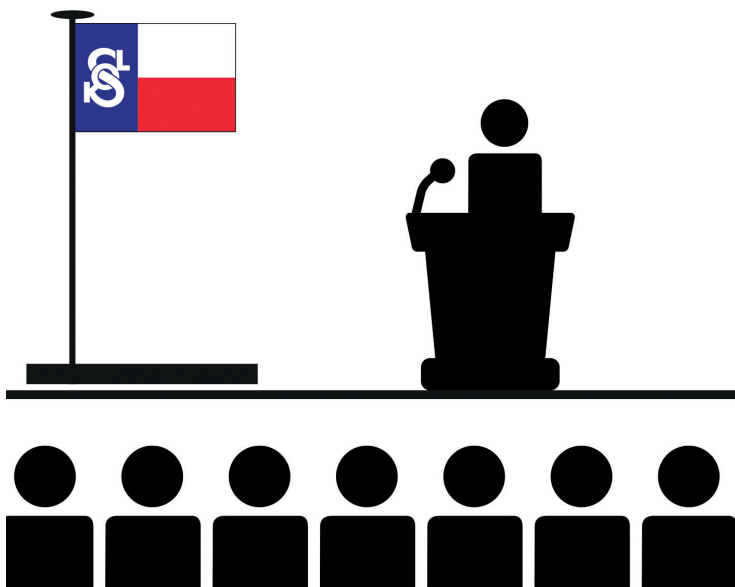
- Při použití pouze státní vlajky bude žerď pro vlajku vždy umístěna vlevo z pohledu diváka na řečnický pult (obr. 5).

obr. 5

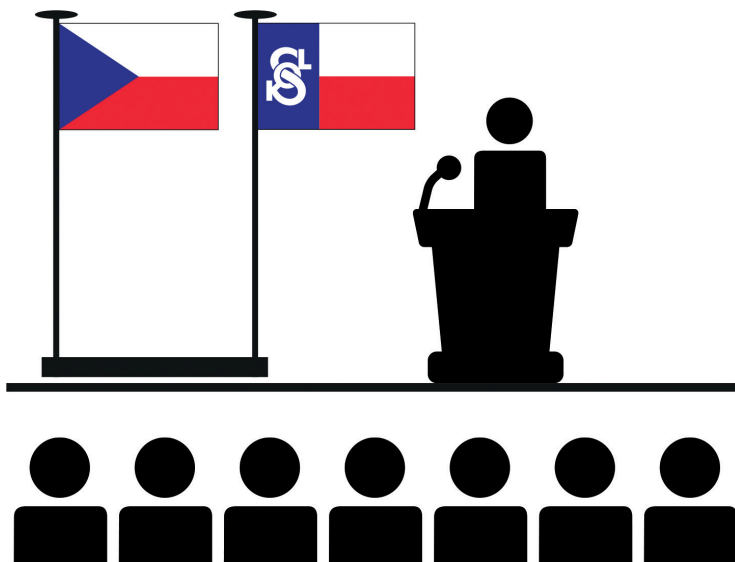
Pravidla užívání a vyvěšování sokolské vlajky

- Při použití pouze sokolské vlajky bude žerď pro vlajku vždy umístěna vlevo z pohledu diváka na řečnický pult (obr. 6).

obr. 6

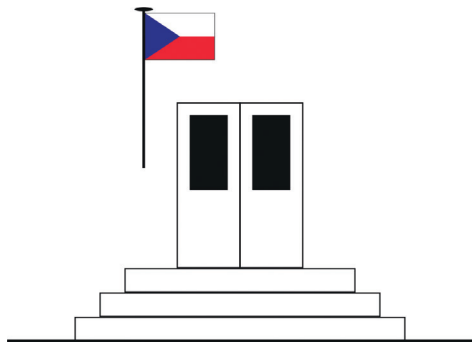
- Při použití státní i sokolské vlajky (obr. 7) bude žerď pro státní vlajku umístěna vlevo a žerď pro sokolskou vlajku vpravo z pohledu diváka na řečnický pult (v případě umístění obou vlajek do jednoho stojanu platí totéž – tedy státní vlajka vlevo, sokolská vpravo z pohledu diváka na řečnický pult, stojan je umístěn vlevo z pohledu diváka na řečnický pult).

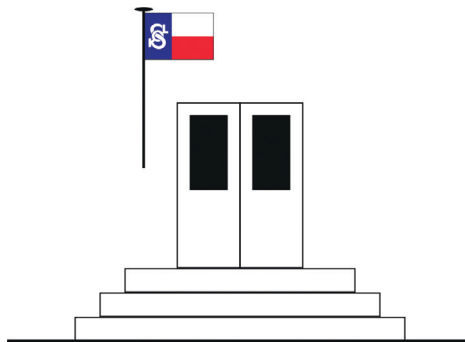
obr. 7

- Při použití více typů vlajek (např. státní, sokolská, obecní) se řídíme obecnou hierarchií popsanou v kapitole III.

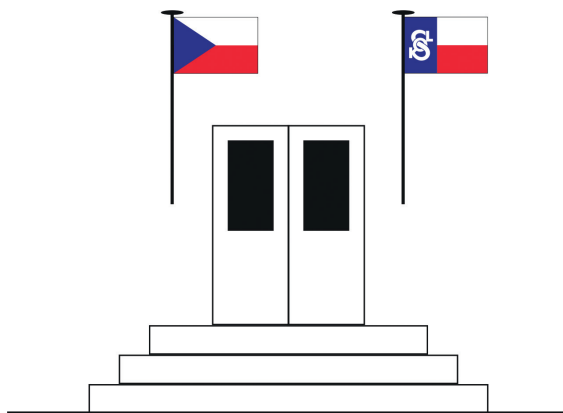
10) V případě vyvěšování vlajek na budově nebo u vchodu platí stejná hierarchie (stejně pořadí) jako v ostatních případech (obr. 8, 9 a 10).

obr. 8

obr. 9

obr. 10

Kdy a jak lze vyvěšovat vlajku svisle

K svislému vyvěšení by mělo docházet pouze z nezbytných technických důvodů, např. při absenci stožáru či žerdi. Pokud k takové situaci dojde, musí být vlevo (z pohledu pozorovatele) vždy ta část (barva vlajky), která je v základní, tedy vodorovné, poloze vlajky nahoře.

V případě české státní vlajky to v praxi znamená, že při jejím svislém vyvěšení bude z hlediska pozorovatele vždy vlevo bílý pruh. Stejná zásada platí rovněž u sokolské vlajky s tím, že písmena loga SOKOL v modrém poli musí být otočena o 90°, aby zůstala ve své základní poloze a byla tak nadále čitelná. To znamená, že nelze použít standardní sokolskou vlajku určenou pro vodorovné vyvěšení, ale musí být pořízena vlajka zhotovená přímo za účelem svislého vyvěšení.

Pravidla užívání a vyvěšování sokolské vlajky

V některých případech, kdy není možné nebo vhodné použít sokolskou vlajku v horizontálním ani vertikálním provedení, je možné použít její zvláštní podoby jako vertikálně visícího praporu (korouhve) při zachování stanovených proporcí.

Kdo může sokolskou vlajku používat

- Sokolskou vlajku jsou oprávněni užívat: ČOS, sokolské župy, sokolské jednoty, členové Světového svazu sokolstva; ostatní instituce a osoby pouze z pověření ČOS.

Kdy používat sokolskou vlajku

- Slavnostní výzdoba budov ve vlastnictví ČOS a jejich organizačních jednotek,
- slavnostní výzdoba míst, kde se konají akce ČOS a jejich organizačních jednotek,
- při státních svátcích a významných dnech ČR (od roku 2019 patří mezi významné dny ČR také Památný den sokolstva),
- při významných sokolských výročích (např. založení Sokola, župy, jednoty).

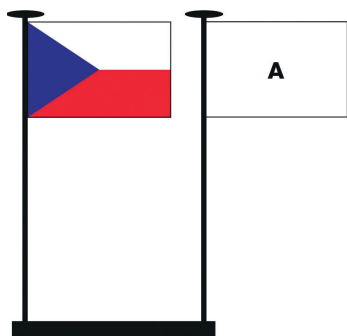
Při státních svátcích a významných dnech ČR lze vyvěšovat sokolskou vlajku večer před tímto dnem a svěsit den po státním svátku či významném dni ČR (pokud např. není vlajka na objektu – sokolovně vyvěšena celoročně).

III. HIERARCHIE VLAJEK

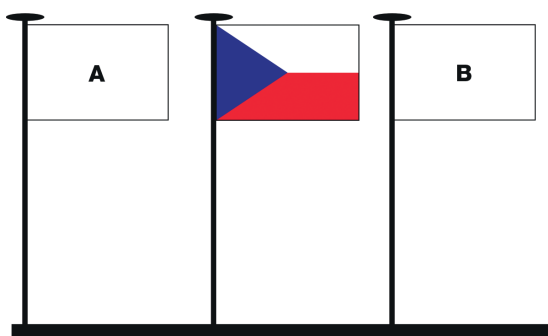
Obecná hierarchie při vyvěšování na území ČR

- státní vlajka České republiky
- vlajky cizích států
- vlajka Evropské unie
- vlajky krajů včetně vlajky hlavního města Prahy, pokud Praha vystupuje jako kraj
- vlajky měst a obcí včetně vlajky hlavního města Prahy, pokud Praha vystupuje na úrovni města
- vlajky městských částí a městských obvodů statutárních měst
- vlajky mezinárodních organizací
- vlajky organizací (ČOS, Junák, sportovní kluby apod.)
- vlajky firemní
- ostatní vlajky

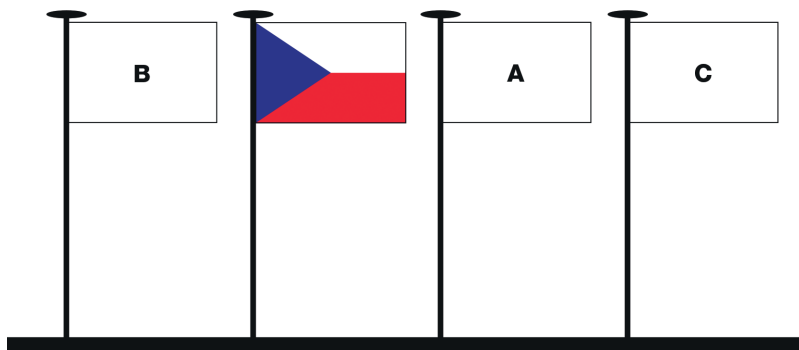
Čestné místo při vyvěšování zaujímá vždy vlajka, která je uvedena v obecné hierarchii výše. Pokud nastane situace, při které jsou vyvěšovány dvě a více vlajek stejné úrovně (například několik vlajek krajů či měst), čestné místo náleží vždy vlajce domácí, ostatní jsou vyvěšeny v abecedním pořadí (obr. 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17).

obr. 11

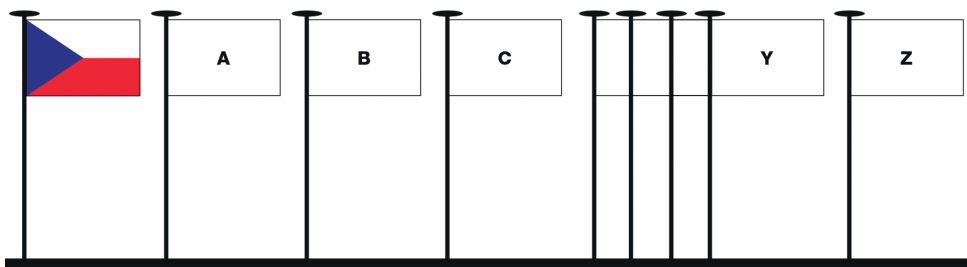

obr. 12

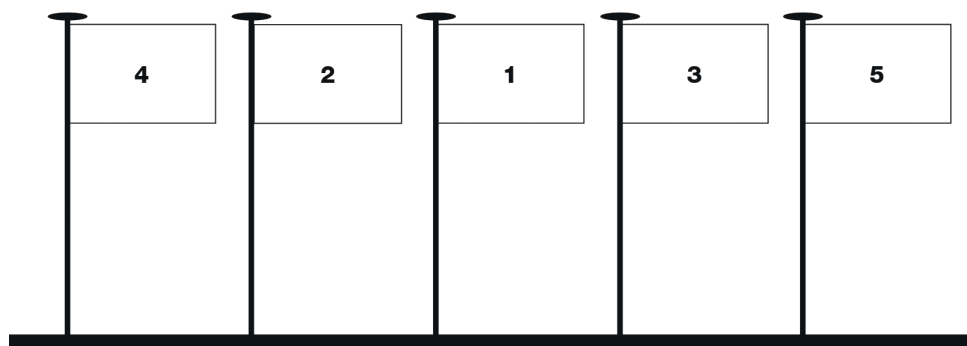

obr. 13

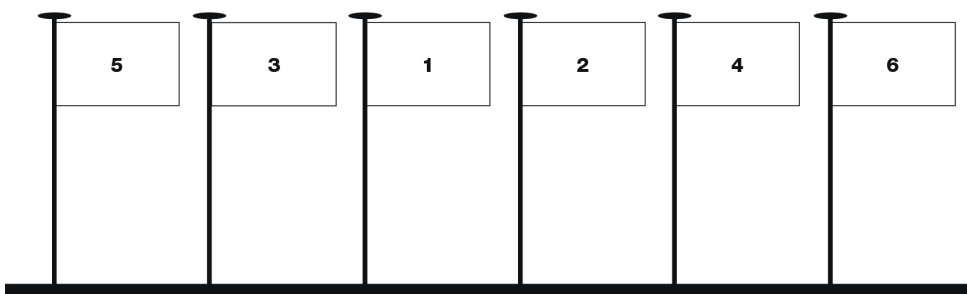
Pravidla užívání a vyvěšování sokolské vlajky

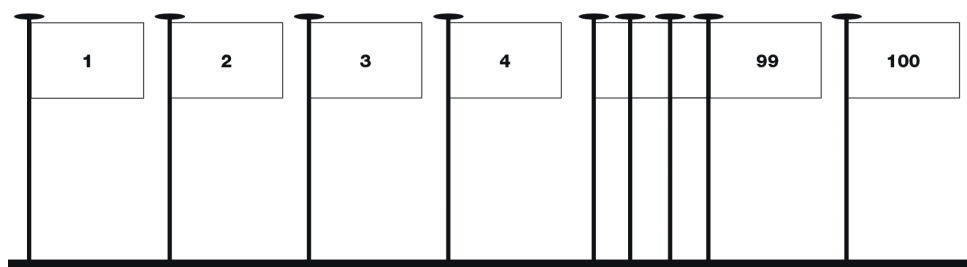
obr. 14

obr. 15

obr. 16

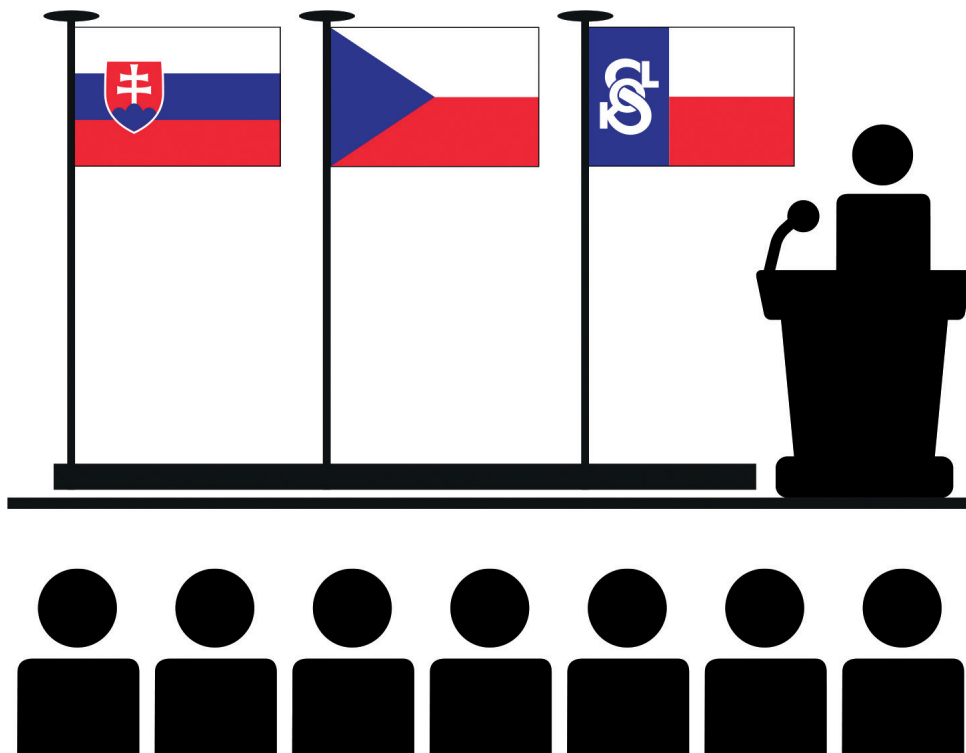

obr. 17

Čestná umístění

1) Česká státní vlajka je umístěna na čestném místě mezi dalšími státními vlajkami:

- Při lichém počtu vlajek je česká státní vlajka uprostřed (obr. 18).
- Při sudém počtu vlajek je česká státní vlajka druhá zleva.
- Při velkém počtu vlajek je česká státní vlajka první zleva.

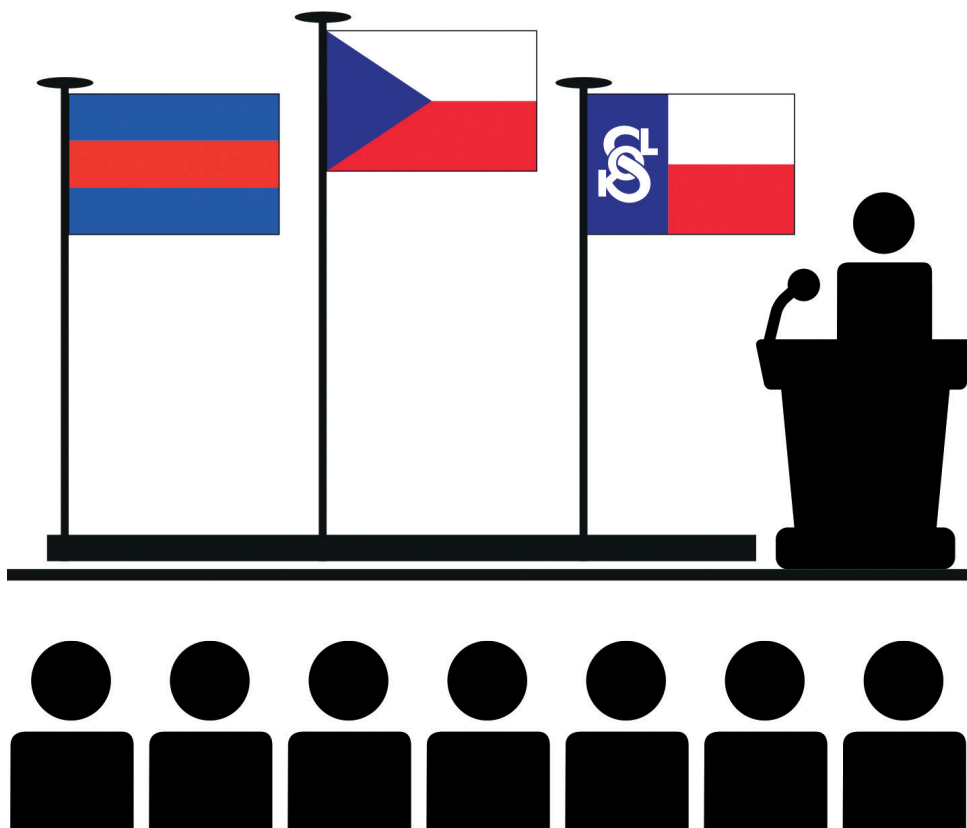

obr. 18

Pravidla užívání a vyvěšování sokolské vlajky

2) Pořadí podle významu z hlediska obecné hierarchie při vyvěšování na území České republiky:

- Při lichém počtu vlajek je vlajka uvedena v hierarchii výše uprostřed (obr. 19).
- Při sudém počtu vlajek je vlajka uvedena v hierarchii výše druhá zleva.
- Při velkém počtu vlajek je vlajka uvedena v hierarchii výše první zleva.

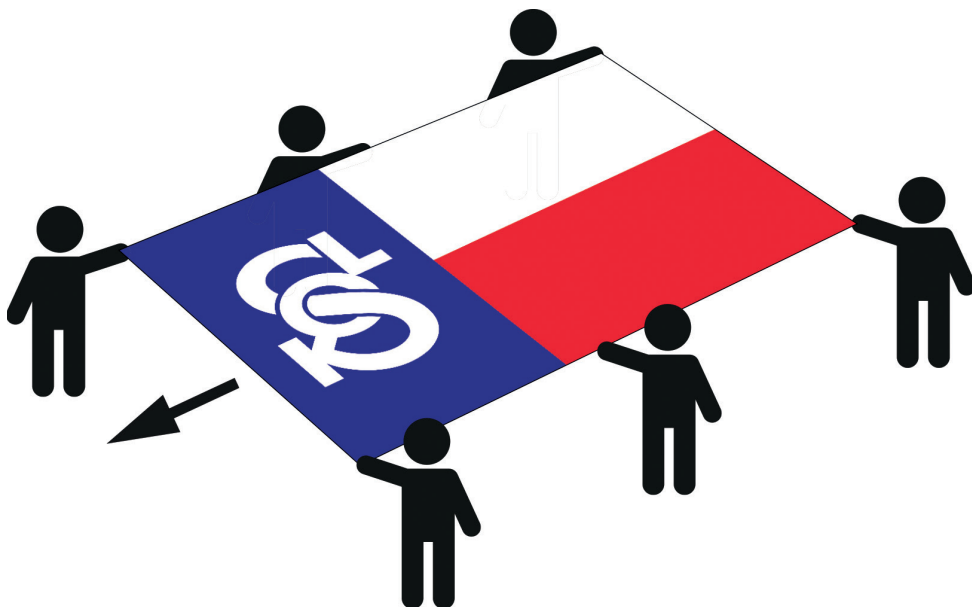

obr. 19

Manipulace s vlajkami při vyvěšování

Vlajka je nošena optimálně 4 nebo 6 osobami. Pokud vlajku nesou 4 osoby, drží ji v rozích. Pokud vlajku nese 6 osob, drží ji kromě rohů také v polovinách delších stran. Osoby, které nesou a vztyčují vlajku, mají bílé rukavice. Česká státní vlajka je nošena modrým klínem napřed, tak, aby bílý pruh byl vpravo a červený pruh vlevo (z pohledu nosičů).

Vlajka ČOS je nošena modrým svislým pruhem napřed tak, aby bílý pruh byl vpravo a červený pruh vlevo (z pohledu nosičů) – viz obr. 20.

obr. 20

Vlajky se při nesení drží bližší rukou ve výši ramene. Jsou vztyčovány co nejrychleji, spouštěny co nejpomaleji, ale ne déle, než hraje státní hymna. Česká státní vlajka vlaje vždy co nejdéle, tzn., že se vždy vztyčuje jako první a spouští se jako poslední.

Vlajky musí být vždy vztyčeny až na vrchol stožáru. V době státního smutku nebo při pohřbech významných sokolských členů jsou vyvěšovány ve dvou třetinách stožáru. Vlajky se při manipulaci nesmí nikdy dotknout země! Vlajky musí být vždy čisté, vyžehlené a nepotrhané.

Vedeme energii těm, kteří ji násobí

Časopis SOKOL – Metodické listy – samostatná speciální příloha časopisu SOKOL, vydává Česká obec sokolská | Adresa redakce: ČOS, Újezd 450/40, 118 01 Praha 1 | Odpovědný redaktor: Martin Chlumský | Tisk: VH Print | Informace o časopisu podává a objednávky vyřizuje redakce. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Za věcný obsah článků odpovídají autoři. Redakce si vyhrazuje právo příspěvky upravovat, krátit nebo komentovat | MK ČR E 17339, ISSN 0489-6718